LORD DUNSANY
(1878-1957)

Pair englez, membru al Camerei Lorzilor, Edward John Morelon Drax Plunkett a fost al 18-lea Baron Dunsany a cărui familie locuia în Ţinutul Meath, nord-vest de Dublin. A luptat în războiul cu burii şi a fost rănit în Primul Război Mondial. Excelent jucător de şah, Lord Dunsany a fost şi unul dintre cei mai cunoscuţi campioni irlandezi ai sportului minţii; proza sa, „Gambitul celor trei marinari", este considerată una din cele mai bune povestiri despre şah.

Dunsany a fost unul dintre iniţiatorii genului fantasy, alături de William Morris şi George MacDonald. Ca dramaturg, a scris cinci piese de teatru, simultan, puse în scenă pe Broadway. A scris peste 70 de cărţi, multe cu o simplă pană de gâscă, altele dictate soţiei. Începând cu anul 1905, Dunsany scrie ciclul de povestiri „Gods of Pegana" (Zeii Peganei), „Venirea Mării" (Comming of the Sea) fiind povestirea care deschide acest ciclu. Cea de-a doua povestire, „Mireasa Centaurului" (The Bride of the Man-Horse) face parte din volumul de povestiri „The Book of Wonder", scrise în perioada 1912-1918.

Povestirile magice ale lui Dunsany descriu lumi idilice, fantastice şi universuri fabuloase, departe de realitatea din stradă. Toate acestea pot fi rezumate foarte bine prin cuvintele lui H.P. Lovecraft, mare maestru al imaginarului şi admirator înflăcărat al lui Dunsany: „Cu adevărat imaginativ, el este un talisman şi o cheie ce deschide grandioase depozite de vise".

MIREASA CENTAURULUI

LORD DUNSANY

În prima dimineaţă a celui de-al douăsutecincizecilea an al său, Shepperalk – Centaurul se duse la cufărul de aur în care se găsea Comoara Centaurilor, luă amuleta pe care tatăl său, Jyshak, o făurise în anii tinereţii din aur masiv şi-o împodobise cu opale primite de la gnomi; o prinse la încheietura mâinii şi, fără să mai zăbovească, părăsi sălaşul-peşteră al mamei sale. Luă cu el şi acea trâmbiţă a centaurilor, faimosul corn de argint, care la timpul său îngenunchease şaptesprezece cetăţi ale Omului. Vreme de încă douăzeci de ani, cât ţinuse fabulosul război al centaurilor, aceasta trâmbiţase peste salba înstelată a zidurilor, la Asediul Tholdenblarnei, citadela Zeilor, de unde, fără să fie dovediţi de nici o forţă a armelor, se retrăseseră încet, învăluiţi în nori de praf, din faţa celui din urmă miracol al acestora făptuit la disperare în ultima lor armurărie.

Luă trâmbiţa şi porni la drum, iar maică-sa doar oftă şi-i dădu voie să plece. Ea ştia că în ziua aceea el nu se va mai adăpa din pârâul care cobora peste terasele Varpa Niger, ţinutul străjuit de munţi; că nu va hoinări până la apus şi nici nu se va întoarce la peşteră să doarmă pe paiele aduse de râuri încă necunoscute de Om. Maică-sa ştia că ceea ce se petrecea cu el se întâmplase şi cu tatăl său, şi cu Goom, tatăl lui Jyshak, şi tot aşa, încă de pe vremea zeilor. De aceea, ea doar oftase şi îl lăsase să plece.

Ieşind din peştera părintească, Shepperalk – Centaurul se duse la pârâu şi, înconjurând stânca, văzu câmpia întinsă strălucind la picioarele sale. Vântul toamnei care poleise lumea, grăbind pe pantele munţilor, bătea răcoros peste coapsele sale dezgolite. Îşi înălţă capul şi fornăi.

„Sunt un centaur!”, strigă el şi, sărind din stâncă-n stâncă până în vale, lăsă în spate pentru totdeauna munţii Athraminaurieni. Ţinta sa era Zretazoola, cetatea minunatei Sombelene.

Ce legendă a frumuseţii ei nepământene răzbătuse peste câmpii, până în munţii Athraminaurieni, leagănul fabulos al neamului centaur, nu avem ştiinţă. Ştim doar că în sângele bărbatului există un fior inexplicabil care aduce veşti despre frumuseţe, oricât de departe s-ar afla, aşa cum este găsit plutind pe mare lemnul din insule neştiute. Acest fior ce vine din străfundul fiinţei sale, din vechime, îl scoate din păduri şi îl ia de pe dealuri pentru că bărbatul ascultă întotdeauna de cântecul străvechi. Se prea poate ca

legendarul sânge al lui Shepperalk să fi strigat atunci, în munţii singuratici, departe, la capătul lumii, acolo unde crepusculul destăinuia zvonuri numai liliacului. Cert era că întâi şi-ntâi – cu toate că între ei se întindeau toate câmpiile, râurile şi munţii oamenilor – înălţase capul înspre cetatea Zretazoola, locul templului în care sălăşluia Sombelene.

Când copita centaurului atinse iarba pământului moale adus de ape, suflă cu bucurie în trâmbiţa de argint, se cabră fericit şi galopă leghe în şir, iar în timp ce alerga întrecându-se cu vântul, o pace senină îi cuprinse sufletul. Îşi coborî capul în parfumul florilor, apoi îl ridică aproape de stelele nevăzute, se năpusti peste regate şi păşi peste râuri. Însă voi, cei care trăiţi în oraşe nu veţi putea înţelege vreodată ce simţea el în goana sa. Aflaţi doar că se simţea puternic precum turnul din Bel-Narana; mai strălucitor decât palatele din voaluri de borangic pe care Zâna Păianjen le ridicase între paradis şi mare, de-a lungul coastei Zithului; şi se mai simţea iute ca pasărea ce se întrece în zbor cu dimineaţa pentru a cânta pe turnurile cetăţii înainte de ivirea zorilor. Călătorea înfrăţit cu vântul. Bucuros ca un cântec. Fulgerele strămoşilor, Zeii Cei Tineri, începură să se amestece cu sângele său. Copitele tunară...

Ajunse în oraşele oamenilor şi toţi oamenii tremurară pentru că îşi amintiră de vechiul şi legendarul război. Înspăimântaţi de noi bătălii se temeau pentru neamul Omului. Şi nu muza Clio le povestise despre aceste războaie. Istoria nu le cunoaşte. Dar ce importanţă ar mai avea aceasta? Chiar dacă nu toţi dintre noi am stat în preajma unui istoric, cu siguranţă fiecare am ascultat basme şi legende pe genunchii mamei...

De aceea nu era unul să nu se teamă de războaie năprasnice când îl văzură pe Shepperalk năpustindu-se pe străzile cetăţilor. Aşa trecu el din cetate în cetate.

Noaptea se culca ostenit prin stufărişul mlaştinilor sau prin tufişurile pădurilor; înainte de zori se ridica triumfător, se adăpa pe întuneric din vreun râu, grăbea spre un loc înalt pentru a prinde răsăritul şi trimitea spre soare-răsare ecoul trâmbiţei sale. Şi aşa zorile se iveau, câmpiile se luminau din nou, la fel şi vântul cu râs zglobiu, şi oamenii, şi frica lor, şi cetăţile lor mici. După toate acestea se luminau marile râuri. imensele întinderi şi uriaşele dealuri, apoi alte pământuri şi celelalte oraşe ale oamenilor...

Străbătu regat după regat fără să-şi piardă suflarea...

Clopotele răsunară în măreţele turnuri, înţelepţii cercetară pergamentele, astrologii căutară semne rele în stele iar bătrânii profeţiră...

Nopţile îi aduseră somnul, iar zilele îi luminară drumul până când ajun-

se în ţinutul Athalonienilor cei care locuiau la marginea câmpiei lumeşti; se găsea din nou pe tărâmuri de legendă, la capătul lumii, unde lumina se îngemăna cu întunericul. Un sentiment puternic îi străbătu inima neobosită deoarece ştia că se apropiase de Zretazoola, cetatea Sombelenei. Ziua se sfârşea, iar norii coloraţi cu seara se rostogoleau peste câmpii înaintea sa; el galopa în ceaţa lor aurie, iar când aceasta ascunse totul vederii, visurile din inimă se treziră şi, melancolic, în acele locuri fabuloase, potoli şoaptele care răzbăteau de la Sombelene.

Ea sălăşluia (îi spusese noaptea, în taină, liliacului) într-un mic templu pe malul pustiu al unui lac. Un pâlc de chiparoşi o ascundea de ochii cetăţii, de Zretazoola, cel cu drumuri abrupte. În faţa templului se ridica mormântul ei, tristul ei cavou al apelor, cu uşa deschisă, ca o prevedere atunci când splendida ei frumuseţe şi tinereţea sa nesfârşită ar naşte motive de erezie printre oameni, căci râvnita Sombelene era nemuritoare doar prin frumuseţea şi originea ei divină. Tatăl ei fusese centaur şi semizeu iar maică-sa, fiica unui leu din deşert şi al Sfinxului care păzeşte piramidele; Sombelene era mai mult legendă decât femeie. Frumuseţea ei era un vis, era un cântec: visul de o viaţă al vrăjitelor picături de rouă şi cântecul păsării fără moarte, gonită departe de casă de o furtună stârnită în Paradis. Răsărit după răsărit şi apus după apus nu i-ar fi putut egala frumuseţea; nici o târâtoare de pe pământ şi nici măcar stelele de pe cer nu şi cunoşteau taina; poeţii nu o cântaseră...

Era singură şi neprihănită.

Leii nu o curtau pentru că se temeau de puterea ei, iar zeii nu îndrăzneau să o iubească deoarece ştiau că este muritoare.

Aceste lucruri i le şoptise noaptea, liliacului. Acesta fusese şi visul din inima lui Shepperalk când galopase, orbit, prin ceaţă.

Dintr-odată sub copitele sale, în întunericul câmpiei, apăru

valea tărâmurilor de legendă unde, strălucind în noapte, se adăpostea Zreta-zoola. Iute şi viclean coborî prin capătul văii şi intră în cetate pe poarta ce se înălţa spre stele, galopând pe străzile înguste. Mulţi dintre cei stârniţi de zarva lui, care îşi arătară chipul la ferestre, fuseseră cântaţi în vechi poeme. Shepperalk nu zăbovi pentru a-i saluta sau pentru a răspunde provocărilor venite din turnurile de război, ci străbătu ca un fulger poarta păzită şi, precum Leviathan sărind asupra unui vultur, plonjă în apa dintre templu şi mormânt. Galopă orbeşte pe scările templului cu privirea înceţoşată, o prinse pe Sombelene de păr, neîmpietrit încă de frumuseţea ei, şi o luă cu el, sărind peste prăpastia fără sfârşit în care apele lacului cădeau uitate, ducând-o nu se ştie unde, pentru a-i fi sclav în toate secolele ce-i vor fi hărăzite neamului său.

Şi înainte de a se face nevăzuţi, trei sunete răsunară din cornul de argint al centaurilor.

Era cântecul său de nuntă.

Traducerea:
Bogdan Fofircă şi
Mircea Cărbunaru